

Preparant el futur

written by Pere Grau i Rovira | 3 d'abril de 2022

El camí cap a la independència es veu cada vegada més llarg i més costerut. Les atzagaiades que es permet el govern de la Generalitat i les picabaralles i enemistats entre els partits de la majoria parlamentària, fan desesperar els independentistes del poble, que són els que no han fallat mai a les manifestacions i als actes de resistència civil. En aquestes circumstàncies, parlar de com ha de ser la constitució d'una república catalana, com fa ara l'ANC amb el seu "Debat Constituent", gairebé pot semblar una mena de *l'art pour l'art*, sense cap contacte amb la decebedora realitat actual. Però és ben lluny de ser res sense sentit. Ben al contrari. Com més precisem, amb tants detalls com sigui possible, cap a on volem anar i quin sentit té tot l'esforç i el patiment que ens imposem, més força tindrà tot l'independentisme i menys arguments tindran els que acceleren amb les paraules i frenen amb els fets.

El Debat Constituent de l'ANC presenta cent quaranta preguntes, amb respostes múltiples de les quals cadascú ha de triar la que li sembli la correcta. I aquí és on caldria fer un primer aclariment. L'independentista que respongui el formulari ha de tenir ben clar que allò que trobi una majoria en aquest debat no passa de ser, quan arribi el cas (i arribarà!) un element més dels que prengui en consideració l'Assemblea Constituent, important, però potser no pas el més important.

Entre el 2013 i el 2017, motivat per un parell de proposicions constitucionals per grups socials formats amb aquesta finalitat, vaig escriure al *Matí Digital*, comentant-les, cap a una dotzena d'articles amb bastant ressò, tant positiu com negatiu. Ara volia fer-ne alguns aquí a *L'Unilateral* sobre les preguntes de Debat Constituent. No sobre totes, és clar, sinó sobre algunes en les quals crec que val la pena de fonamentar

un punt de vista, més enllà de marcar simplement una creu a la casella corresponent. Però ho faci o no, voldria avui fixar aquí un parell de punts generals que haurien de ser entenedors per a tothom, però que per molts sembla que no ho és.

Una constitució no és una carta de restaurant on s'hi puguin posar tots els plats i platets que hom desitgi. Ha de ser, és clar, tan llarga com calgui, però tan curta com es pugui. Desigs especials vinguts d'ideologies parcials, partidistes o interessades en qualsevol aspecte poden ser atesos com a lleis passades pel parlament, però no com articles de la carta de drets fonamental.

Una constitució no pot ser un catàleg ple d'utopies per a una illa de benaventurats. Ben al contrari, ha d'encaixar el país en el seu entorn real, amb les correccions que es creguin necessàries i possibles, però sempre tenint-lo en compte. I això vol dir que el seu redactat no ha de dificultar els engranatges internacionals amb els quals està connectat el país, sigui la Unió Europea o l'OTAN o les normes de l'ONU acceptades internacionalment.

Una constitució no es pot fer partint de la idea que el món és una bassa d'oli i que n'hi ha prou amb voler la pau perquè no sigui trencada brutalment. El món és com és i el paradís terrenal només és una utopia de remots temps passats o futurs.

Una constitució no pot enunciar drets que l'estat no estigui en condicions de garantir. Per exemple "el dret a un habitatge digne, sense limitació", perquè l'estat no ho pot garantir. Pot dictar moltes mesures per fer-ho possible, però més enllà és difícil que hi pugui fer res.

Una constitució té com a una de les seves finalitats facilitar la governació de l'estat i no pas de posar-hi entrebancs. I (certament "només" és el meu parer personal) s'ha d'anar molt, però molt en compte amb voler-hi introduir elements de democràcia directa que poden funcionar bé a escala local i

comarcal, però que poden ser fatals a escala nacional. I no hi val l'exemple suís. És una altra mentalitat, una altra situació geopolítica, i una experiència secular que a casa nostra no existeix. La democràcia representativa té, no cal dir-ho, defectes. Però tots els altres sistemes han demostrat ser pitjors.

La constitució de la República Federal alemanya que ha servit de model per a tantes altres posteriors, va tenir una doble sort. D'una banda, va ser redactada per demòcrates, supervivents de la dictadura nazi, que sabien molt bé de què parlaven i què volien. I, d'altra banda, va ser redactada sota la mirada vigilant dels aliats guanyadors de la guerra atents que no hi hagués cap escletxa per on pogués tornar al poder un nou dictador.

En el nostre cas, serem nosaltres mateixos els que haurem de vigilar que la constitució que segur que un dia podrem posar en vigor, sigui un motor i no una cadena al peu. I fins llavors, no és sobrer d'anar-ne parlant. I és el que voldria fer després d'un forçós parèntesi per motius de salut. Fins llavors, i moltes gràcies per l'amable atenció dels lectors de *L'Unilateral*.